

Kenth-Åke Andersson

KFML:s omvälvning av historien

En klassiker

**Denna nyutgåva innehåller även
Gnistans (KFml:s) originalartikel
plus en kommentarartikel från
MLK-tidskriften Stormklockan**

Innehåll

Ur arkiven: KFML:s omvälvning av historien.....	1
Inledning.....	1
KFML:s omvälvning av historien – Svar till ”Gnistan”	4
”Vänsterns enande”	4
Trotskijs kultursyn.....	5
Lenins ”testamente”	6
Vem förfalskar egentligen citat?	6
Dmitrievskys Stalinbiografi	7
Gnistanartikeln en avskrift av Dmitrievsky!	7
Dmitrievsky var fascist!	8
Vad gällde Lenins ”sista strid”?	9
Den georgiska frågan	9
Byråkratin.....	11
Dokumentsamling	12
Bilagor.....	14
Gnistan 10/69: SANNINGEN OM LENINS "TESTAMENTE"	14
Stormklockan 4/5 -70: KFml behandlar trotskismen	17

Ur arkiven: KFML:s omvälvning av historien

Inledning

”KFML:s omvälvning av historien” skrev Kenth-Åke Andersson 1969, som ett svar på två artiklar som publicerats i KFml:s veckotidning *Gnistan*. Artikeln publicerades för första gången i *Revolutionär information* nr 1.

”KFML:s omvälvning...” är en riktig ”klassiker”, som K-Å kommenterar utförligt i sin Inledning till ”Lögnens renässans” (som finns på nätet), men själva artikeln har inte funnits tillgänglig på mycket länge. Den förtjänar dock att ges ut på nytt.

I ”KFML:s omvälvning...” krossar K-Å fullständigt Gnistans första valhända försök att lite mer utförligt ”avslöja” Trotskij och trotskismen och i så motto är den verkligen en milstolpe – för första gången kunde den unga trotskistiska rörelsen i Sverige fullständigt klä av sina stalinistiska motståndare.

Jag själv var ”maoist” vid den tidpunkten och jag minns att jag blev skakad då jag läste K-Å:s artikel – och förmodligen spelade den också en viktig roll för min senare politiska utveckling, som slutade med att jag bröt med maoismen och stalinismen, men jag har också en annan lite mer speciell ”personlig” relation till artikeln som jag nu ska avslöja.

Vid tiden för publiceringen av *Gnistan*-artiklarna och K-Å:s svar var jag ordinarie ledamot i VUF:s (VUF = Vänsterns Ungdomsförbund) förbundsstyrelse. Jag fick i uppdrag att titta på denna *Gnistan*-affär och eventuellt skriva en artikel om det hela till VUF:s tidning *Stormklockan*. Jag försökte göra det grundligt och skaffade det bakgrundsmaterial som *Gnistan* hade använt (bl a Dmitrievskys ”Stalinbiografi”). Jag fick en mindre chock, ty det visade sig att K-Å:s påstående att *Gnistan* använt sig av en högerextremistisk rysk nationalist, antisemit och fascist för att slå mot Trotskij och trotskismen var korrekt.¹ Och det riktigt bedrövliga var att det också framgick tydligt om man bara läste Dmitrievsky-boken och använde hjärnan. I en osignerad Stormklockan-artikel (”KFml behandlar trotskismen”) klargjorde jag detta, samtidigt som jag försökte försvara en antitrotskistisk hållning (VUF, och jag själv var ju maoister). Att få kritisera KFml:s och Gnistans klantighet i denna affär var också ganska tillfredsställande, det ska villigt erkännas: KFml hade länge intagit en fientlig attityd mot VUF, som ständigt kritiserades för att vara ”revisionistiskt”, sabotera Vietnam-arbetet osv – och att kunna ge igen lite kändes därför fint.

Det kan vara intressant att citera vad K-Å skriver om Stormklockan-artikeln i sin ”Lögnens renässans”:

Men även om KFML drog sig tillbaka i skamvrån och molteg, fanns det andra som ansåg att de borde tala på deras vägnar. Det var Vänsterns Ungdomsförbund (VUF) som just då befann sig i rutschning från Vpk till KFML och som i mitten av 1970 skulle splittras. Den ledande fraktion, som sedermera skulle bilda Marxist-Leninistiska Kampförbundet (MLK), dominerade nu över VUF:s tidskrift ”Stormklockan”. De hade redan utvecklat ett präktigt lillebrorskomplex gentemot KFML, men samtidigt bevarat en viss naiv ärlighet. De tog upp frågan om Gnistans artikel i nr 4/5 1970 av Stormklockan. De tvingades ge oss rätt i att artikeln i *Gnistan* varit ”fylld av osanningar och felaktigheter”, samtidigt som de dock förklarade att de var helt överens med KFML om nödvändigheten att bekämpa de ”trotskistiska avvikelserna”. Men hur kunde *Gnistan* publicera en sådan artikel? Stormklockan kan inte låta bli att ställa sig den frågan. Efter mycket grubbel kommer man fram till att det fanns fyra

¹ Dmitrievskys ideologi, som är ett hopkok av fascism, antisemitism, storrysk nationalism, Stalin-beundran m m, borde passa ganska väl för de moderna ryska nazister som kallar sig *nationalbolsjeviker*. Men vad vet jag, de kanske redan har ”upptäckt” Dmitrievsky. Nationalbolsjeviker, inspirerade av de ryska förebilderna, finns f ö även i Sverige. RKU (”Revolutionär kommunistisk ungdom”, Kommunistiska partiets ungdomsförbund) hemsöktes för några år sedan av denna slags ohyra. Förmodligen var det ”r-arnas” positiva syn på Stalin som fick dessa att känna sig hemma – men när deras rasistiska budskap blev känt sparkades de ur RKU.

”rimliga förklaringar till att Gnistan tar fascistisk historieskrivning i sin tjänst”. De fyra förklaringar som är rimliga för stalinisterna på Stormklockan är mycket avslöjande för deras sätt att tänka. De kan vara värda att återge här:

- 1) SÅ (artikelförfattaren) har blivit lurad av en trotskist som 'hjälp' honom med artikeln.
 - 2) SÅ är trotskistisk agent i KFml och motarbetar den marxist-leninistiska rörelsen genom att förse trotskisterna med 'ammunition'.
 - 3) SÅ har ytterst bristfälliga kunskaper i marxism-leninismen och läst Dmitrievsky utan att reagera mot felaktigheterna.
 - 4) SÅ har haft mycket bråttom med artikeln, och har därför bara läst delar av 'Stalinbiografin'.
- (Obs! Detta är ett ordagrant återgivande av Stormklockan; så här står det faktiskt!)

Observera här hur frågan om ”rimliga förklaringar” reduceras till rent konspiratoriska motiv eller till funderingar om artikelförfattarens kunskapsnivå. Ingenstans ställer sig MLK/VUF frågan hur artikeln kunde läsas av en hel redaktion, som tillika var en självutnämnd ”arbetarklassens förtrupp” och som vid den tiden innehöll så tunga namn som Nils Holmberg, utan att någon reagerade och tyckte att artikeln var konstig.

K-Å kritiserar här (med all rätt) de fyra punkterna (”konspiratoriska motiv”), fast om sanningen ska fram så var inte dessa punkter så allvarligt menade (i synnerhet inte de två första), utan de var mer tänkta som ett sätt att ”driva” med herr Åkervall och KFml och få dem att reagera och förklara sig (vilket de givetvis aldrig gjorde). Jag fattade givetvis redan vid den tidpunkten att den verkliga orsaken helt enkelt var att SÅ ville skriva något riktigt snaskigt om Trotskij och då var beredd att tillgripa vad som helst som kunde passa, ju snaskigare desto bättre. SÅ fick tag i Dmitrievsky-boken, som innehöll material av det slag som han ville ha. Och även resten av Gnistan-redaktionen tyckte att detta var en riktig ”bredsida” mot trotskismen och svalde det hela med hull och hår utan att reflektera. Att det gick så smärtfritt beror givetvis även på dåliga kunskaper, dvs de 2 sista Stormklockan-punkterna innehåller nog en stor dos sanning.² Det där med källkritik, det har fö stalinister aldrig varit bra på.

Jag lärde senare känna Kenth-Åke väl och jag minns att han ”gillade” Stormklockan-artikeln som ett exempel på hur maoister och stalinister gärna ser konspirationer här och där i stället för att närma sig problem på ett marxistiskt vis. Jag tror mig minnas att jag talade om för honom att jag var ansvarig för artikeln, men jag är inte säker.

OBS: Båda de ovan nämnda artiklarna (från Gnistan och Stormklockan) finns med som bilagor i denna artikelsamling.

Andra reaktioner på Gnistan-artikeln

Gnistan-artikeln och K-Å:s svar fick genklang i större delen av den dåvarande ”avgrundsvänstern”.

I första numret av den teoretiska tidskriften *Kommunist* sammanfattar den nybildade vänsterorganisationen *Förbundet Kommunist* (FK) sina erfarenheter ”av kampen i VUF-MLK”, presenterar sin politiska plattform, samt preciserar sin kritik av de mao-stalinistiska organisationerna KFml och MLK. I ett avsnitt som rör dessas teoretiska oförmåga används Dmitrievsky-historien som ett belysande exempel:

Oförmögen att gå i teoretisk närkamp med den trotskistiska rörelsen, griper Gnistan istället alla ideologiska tillhyggen den kan få tag på (t o m det trubbiga vapen den ökände fascisterna Dmitrievsky kan erbjuda) för att slå ner den.

KFml fortsatte dock att tiga om affären, tills hösten 1970, då KFml splittrades och artikelförfattaren Sigge Åkervall gick över till *KFMLr*. Nu var det fritt fram för att ta avstånd från

² Om vi fortsätter att driva lite med det hela så skulle ju vi kunna komplettera de 4:a punkterna med ytterligare en: (5) SÅ är en nazistisk agent i KFml....

artikeln. Detta skedde via Kurt Wickmans och Lars Gustafssons (WG) bok *Marxism eller trotskism?*, som var ett nytt och mer omfattande, men åter misslyckat försök att göra upp med trotskismen (Kenth-Åke Andersson smulade sönder deras bok i *Lögnens renässans*, ett specialnummer av den teoretiska tidskriften *Fjärde Internationalen*).

I *Marxism eller trotskism?* förklarade paret Wickman-Gustafsson:

I en artikel med titeln "Sanningen om Lenins testamente" gick Sigge Åkervall (numera Centralkommittéledamot i "(r)") i *Gnistan* till attack mot trotskisterna med hjälp av minst tvivelaktiga källor och med en arsenal av vulgärpsykologiska argument. (WG, s. 247).

Således får *personen* Sigge Åkervall bli syndabock för klavertrampet – *Gnistans* redaktion däremot, som givetvis också har ett ansvar för det hela (man tog ju med artikeln), kritiseras inte.

Och så slutligen kan vi konstatera att även *VPK/KU* (nuvarande Vänsterpartiet och ungdomsförbundet) kritiserade *Gnistan*-artikeln vid flera tillfällen, bl a i *KU*-broschyren *(r)adikalismen – kommunismens barnsjukdom* (1973), där vi läser (sid 7):

Vad gäller historieskrivningen kan för övrigt sägas, att den fantastiska, katastrofala artikeln "Sanningen om Lenins 'testamente'" (*Gnistan* nr 10/69) som nämns och citeras i *KU*-debatt nr 1/70 sid. 6, är skriven av nuvarande centralkommittéledamoten i *KFMLR(r)* Sigge Åkervall.

Således har i princip hela dåvarande vänstern – förutom *RMF* även *VPK/KU*, *FK*, *MLK* och t o m även lite halvhjärtat *KFML* – kritiserat artikeln, men någon självkritik från r-håll har vi inte sett. Och någon självkritik från den huvudansvarige Sigge Åkervall (som för länge sedan lämnat den "revolutionära rörelsen") lär vi knappast heller få.

Martin Fahlgren i september 2006 / uppdaterat juli 2007

Ur *Revolutionär information* nr 1 (1969)

K-Å Andersson

KFML:s omvälvning av historien – Svar till "Gnistan"

Anmärkning: Jag har på några ställen i texten lagt in extra kommentarer och klargöranden i K-ÅA:s text. Dessa är skrivna inom hakparenteser, dvs så här [kommentar]. / MF

Under de senaste åren har det skett en stadig radikalisering i Sverige. Från ett totalt nolläge i början av 60-talet har det nu växt fram en vänsterrörelse som visar kampvillighet och militans. Den teoretiska debatten sjuder och klasskampen, som många förr trodde inte existerade i Sverige skärps alltmer. Orsaken till denna radikalisering kan vi inte gå in på i denna artikel, men låt oss bara kort erinra om Vietnamrörelsen, den ökade medvetenheten om den världsomspännande imperialismens härjningar i de icke-europeiska länderna, den kubanska och den kinesiska revolutionens exempel, majrevolutionen i Frankrike och det revolutionära uppvaknandet i Västeuropa och USA.

Ett genomgående drag i den europeiska vänstern är ett återknytande till ett revolutionärt förflutet. Man gör nu definitivt upp räkningen med de olika opportunistiska riktningar som dominerat arbetarrörelsens långa historia. I denna process ryker både socialdemokratien, anarkismen och stalinismen med. I stället återväcks ett revolutionärt tänkande, som under de senaste decennierna inte kunnat göra sig gällande på grund av trycket från de opportunistiska arbetarledningarna och den revolutionära stiltjen. Man går tillbaka till Oktoberrevolutionens källor, till Lenin och Trotskij, till Vänsteroppositionen, till Tredje Internationalens verksamhet under åren 1919-23.

Detta uppsökande av traditionen innebär inte på något sätt en akademisk inriktad tendens, utan är tvärtom ett arbete för att skapa framtiden, för att slipa de teoretiska vapnen för den kommande europeiska revolutionen. Man söker inte efter citatsamlingar utan efter rådgivare. Denna process menar vi är nödvändig men den är inte lätt. Fyrtio år av stalinism och socialdemokrati har inneburit att det revolutionära tänkandet deformerats och att den vetenskapliga socialismen degraderats till religion och slapp fraseradikalism. Särskilt i Sverige har SKP/VPK och SAP skapat en teoretisk hegemoni, som försvårar det revolutionära arbetet. Denna måste brytas sönder, för att vägen till revolutionen skall bli klar. I Sverige har det aldrig funnits ett revolutionärt parti, aldrig funnits en revolutionär tradition (utom vissa smärre undantag), och det är på tiden att detta skapas nu. Den nuvarande politiska situationen i Sverige med det starka intresset för socialism kan bli en utmärkt smedja för att smida detta revolutionära vapen.

I denna process bryter sig olika tendenser mot varandra; hela spektrum mellan vänstersocialdemokrati till anarkism finns representerade. De flesta av dessa riktningar kommer att innebära svåra bakslag för den revolutionära vänstern, andra kommer att bli etapper på vägen för att bygga ett revolutionärt parti och skapa en revolutionär teori. VPK är numera helt ute ur leken; rebellrörelsen kom och gick; VUF representerar en lekstuga för det mesta. KFML är den organisation som visat den största envetenheten och ihärdigheten. Dess linje i Vietnamfrågan utgör ett ovärderligt bidrag till det fortsatta revolutionära arbetet; här har den effektivt lyckats rensa ut de opportunistiska riktningarna som representerades av SAP, VPK, Vietnam-kommittén etc. Detta är dess goda sida. Men den har samtidigt aldrig lyckats ta sig ur den stalinistiska omfamningen, tvärtom har den visat tendenser att sjunka allt djupare ned i en stalinistiska teorin och praktiken. Den visar redan förfallstendenser och en stadig förgubbning. KFML har spelat ut sin roll i den revolutionära processen.

"Vänsterns enande"

Vi skall strax visa detta, men först måste vi klargöra några andra saker. Det talas ofta om vänsterns splittring i Sverige, och om behovet av enighet. Vi instämmer gärna i detta, men frågar

samtidigt: enighet, på vilken grund? Det är helt uppenbart att det inte går att ena alla grupper som kallar sig vänster, alltifrån vänstersossar till anarkister. Det finns ingen som helst gemensam grund för detta. Ett sådant enande skulle endast bli principiöst och opportunistiskt. Viktigare än den organisatoriska basen är den teoretiska grunden.

Det är i återskapandet av denna teoretiska grund som den ideologiska debatten och polemiken kommer in. För att den revolutionära teorin inte bara skall bli en läpparnas bekännelse, måste den ständigt konfronteras med andra åsiktsriktningar, med olika tendenser, och framförallt med klasskampens verklighet.

Inom den revolutionära marxismen har polemiken alltid intagit en viktig plats för att klargöra den teoretiska grunden och det praktiska handlandet. Det finns därför ingen som helst anledning till att av opportunistisk undvika strid; tvärtom är debatten och polemiken nödvändig för att skapa enighet, en revolutionär och slagkraftig enighet.

Men för att polemiken skall fylla dessa ändamål måste den just vara polemik och inte gubbsjukt förtal och gnälligt skvaller. Personangrepp, förtal, insinuationer måste undvikas; i stället måste polemiken hela tiden föras i sakfrågan, med rationella argument och god dokumentation. När det gäller polemik i historiska frågor, måste källkritik och ett marxistiskt perspektiv förenas i en dialektisk syntes.

Detta borde vara självklara saker, men vi finner att "vänstern" i Sverige i gemen syndar mot dessa saker. Därigenom försväras och fördröjs det revolutionära arbetet i Sverige. En av de viktigaste uppgifterna just nu är där för att rensa den marxistiska debatten i Sverige från allt intellektuellt ogräs.

Vår rörelse – den s.k. trotskistiska – är en av dem som blivit mest utsatt för denna, vad man frestas kalla greuelpropaganda. Ny Dag, Norrskensflamman och Gnistan har glömt sina inre stridigheter och bildat en stalinistisk enhetsfront för att förtala och bekämpa "trotskismen". Naturligtvis har man inte brytt sig om att föra, fram de teoretiska skiljelinjerna mellan oss och dem. Nej, i stället har man hamnat i en förtalskampanj av samma vidriga slag som den stalinisterna fört alltsedan 1920-talet. Vi skall göra vårt bästa för att driva fram dem i ljuset, för vi vet att många människor i det här landet nu vill veta vilka skillnaderna är.

Den här gången skall vi nöja oss med att illustrera hur KFML förvrider historien på ett fullständigt absurt sätt i sina försök att förtala oss.

Trotskijs kultursyn

Det först exemplet, som stod i *Gnistan* nr 9/69 och behandlade Trotskijs syn på kulturen (artikeln sign. PA [= Paal Aamot]) är egentligen inte mycket att orda om. Det visade sig nämligen att PA inte ens brytt sig om att läsa "Litteratur och revolution" innan han skrev artikeln. PA hade fått för sig att Trotskij var emot arbetarklassens revolutionära kultur och ville överlämna kulturarbetet åt borgarna. Det är naturligtvis helt felaktigt. PA har sammanblandat begreppen "revolutionär kultur" och "proletär kultur" vilka inte är synonymer, utan tvärtom betyder två skilda saker. Trotskij är för den revolutionära kulturen, men menar att den proletära kulturen, som innebär kulturen i arbetarstaten, inte skulle hinna utvecklas eftersom den proletära diktaturen endast var en övergångsperiod, som skulle efterträdas av ett klasslöst samhälle. Det skulle därför varken finnas tid eller anledning att skapa en överbyggnad, vars funktion att nödvändighet måste vara att bibehålla *status quo*. Kulturen under övergångsperioden skulle därför fortfarande vara revolutionär kultur, en kultur vars funktion var att skapa medvetenhet om att kampen går vidare.

Vi återkommer gärna till den här frågan. Till dess kan vi bara uppmana PA att läsa boken, innan han tycker till. Det skadar aldrig.

Lenins "testamente"

Den andra artikeln i Gnistan 10/69 pretentiösa titeln "Sanningen om Lenins 'testamente'" är allvarligare. Den torde i själva verket tillhöra ett av de märkligaste alstren som kommit från KFML-håll och det vill inte säga litet. Den bryter mot alla regler som kan ställas upp i en revolutionär debatt. Den innehåller vidriga personangrepp och löjliga insinuationer, en total brist på sunt förnuft i behandlingen av källmaterialet, direkta förfalskningar av citat. Och värst av allt: den bygger inte på en historiesyn, utan på en vulgärpsykologisk historiesyn, som till och med borgarklassens historiker måste finna hopplöst antikverad. Det skulle inte förvåna oss om den i framtiden kommer att användas som skräckexempel i historieundervisningen. Artikelförfattaren (SÅ [=Sigge Åkervall]) lyckas nämligen klaveret även när det gäller elementär källkritik.

Vi skall som sagt inte dröja vid Gnistans barocka insinuationer: ytterst måste de falla tillbaka på KFML själva. De är ytterst avslöjande för den teoretiska nivån inom KFML, och militanter kommer att inse att KFML inte fyller kraven på en revolutionär organisation.

I raden av insinuationer finns det bara en som kan göra anspråk på att handla om någonting i sinnevärlden: det är påståendet att "den trotskijtiska rörelsen i Frankrike" inte förbjöds efter Majrevolten. Den uppgiften är totalt gripen ur luften. *JCR – Jeunesse Communiste Revolutionnaire* (numera *La Ligue Communiste*), som till skillnad från de franska maoisterna stödde Majrevolten ända från början och som spelade en ledande roll, förbjöds naturligtvis, liksom alla de andra militanta grupperna. Vad är det för mening med att komma med så uppenbara osanningar, Gnistan?

Huvudparten av artikeln handlar om Lenins "sista strid". Gnistan polemiserar här mot Moshé Lewins bok. Man hinner naturligtvis i förbifarten med insinuationer om att Lewin är CIA-agent etc. Till och ned en sådan sak som att boken översattes "förvånansvärt snabbt" blir ett indicium i Gnistans "bevisföring". Alltnog, Gnistan är mycket irriterad över att alla håller på och tjarar om Lenins "testamente", allt det där är ju bara gammal skåpmat, hävdar man. Man hinner också med att lämna den felaktiga uppgiften att "testamentet" funnits att tillgå i Sovjet redan på Stalins tid, vilket är en annan felaktighet. Det publicerades först 1956 i Sovjet. Fram till den dagen brukade alla stalinistiska partier förneka existensen av "testamentet". Så sent som i våras, hörde vi till och ned artikelförfattaren (SÅ) på ett offentligt Clarté-möte hävda att "testamentet" var en "trotskijtisk förfalskning". Sedan dess har han dock funnit att det existerar; ja, på den korta tiden har det till och med hunnit bli "gammal skåpmat" för honom.

Vem förfalskar egentligen citat?

Gnistan kommer också med en allvarlig beskyllning mot Lewin: för att citera falskt. Man har nämligen jämfört översättningen i *Valda verk* med översättningen i Lewins bok, och det visar att det står "överväga" i den förra och "finna" i den andra, "bara i ett avseende" i den förra och "i alla avseenden" i den senare. Gnistan reagerar blixtnsnabbt och utan att tänka efter: Lewin förfalskar! Förklaringen är naturligtvis enklare än så: det är fråga om två olika översättningar, varav den ena är översatt direkt från och den andra via franska. Till detta kommer att Lewins bok överhuvudtaget har fått en dålig svensk språkdräkt. Så enkelt var det! [Lewins bok finns nu, i förbättrad översättning på marxistarkiv, se [Lenins sista strid](#), MF anm]

Av detta exempel kunde man lätt förledas till att tro att Gnistan är extremt noga med citat, och på vakt mot förfalskningar och förvanskningar. Hur ligger det till med den saken?

Strax efter kritiken mot Lewin för "förfalskning" ger Gnistan följande upplysning: "Att Trotskij inte kunde komma i fråga var helt klart; i ett tidigare brev hade Lenin slagit fast att Trotskij inte var att betrakta som en bolsjevik, dvs. marxist-leninist". Därefter kommer en sidhänvisning. Slår man nu upp den (*Valda verk*, II:2 s 753) står det följande: "jag erinrar bara om att oktober-

episoden med Zinovjev och Kamenev givetvis inte var någon tillfällighet, men att den lika litet kan läggas dem personligen till last som Trotskij hans icke-bolsjevism.”

Här kan man verkligen tala om förfalskning, eller om en extremt dålig förmåga att läsa rätt innantill. Gnistan har inte observerat två saker: dels att Lenin talar om händelser i det förflutna (dvs. om Trotskij's icke-bolsjeviska period före 1917), dels säger att detta förflutna inte skall läggas honom till last. Lenin säger: Förebrå inte Trotskij att han en gång var icke-bolsjevik. Gnistan får det till: Förebrå Trotskij för att han är icke-bolsjevik. Och sedan sätter sig Gnistan på höga hästar och förebrår andra för citatförfalskningar! Man skall inte kasta sten när man sitter i glashus...

Därefter kommer vi till ”Gnistans” beskrivning av vad Lenins ”testamente” handlar om. Här för man fram en tolkning som står i strid med all etablerad historieforskning,

Dmitrievskys Stalinbiografi

”Gnistan” förkastar nämligen ”alla professionella antikommunistiska historiker” som man tycker bara håller på och tjarar om Lenins ”testamente”. Som typiska anti-kommunister nämner man bl.a. Isaac Deutscher (!). Vilken förmäthenhet! Denne Deutscher, som alltsedan 20-talet varit en hängiven marxist och som skrivit några av det här seklets största historiska verk ur marxistiskt perspektiv (vi rekommenderar särskilt hans Stalin- och Trotskijbiografier. De är superba.) I stället för denna ”antikommunism” rekommenderar ”Gnistan” en historiker vid namn Dmitrievsky, ”den i Sovjet på 30-talet utgivna och till svenska översatta Stalinbiografi” som påstås innehålla ”allt väsentligt” material kring Lenins ”testamente”. Vi hade aldrig hört talas om karlen, och vi kunde inte heller finna uppgifter om honom i vanliga encyklopedier. ”Gnistan” har gjort ett verkligt fynd. Och vilket fynd sen!

Vi skaffade fram hans Stalinbiografi liksom hans övriga produktion. Vi kan genast avslöja två sakfel i ”Gnistans” framställning. Dels är hans bok *inte* utgiven i Sovjet, dels innehåller den inte alls Lenins ”testamente” eller några väsentliga dokument kring denna period. Här finns några korta utdrag ur ”testamentet”, men allt är så stympat och så vanställt att det inte kan passera som en historisk framställning. Överhuvudtaget präglas hela Dmitrievskys biografi av en journalistisk snaskighet, som torde sakna motstycke i förtalskampanjen mot Trotskij. Och det vill inte säga litet!

Utan den minsta dokumentering, utan den minsta källkritiska sans, för D. fram det vidrigaste skvaller, förtalar och ljuger, ja till och med förfalskar dokument (se Trotskij's Stalin-biografi del 1, sid 115-116, Panther, pocket, där Trotskij konkret visar hur Dmitrievsky utan att blinka stjäla ur andra dokument, petar dit Stalins namn och stryker bort de verkliga). Dmitrievskys historieförskrivning går i den här stilen: ”Trotskij, som satt igång hela denna intrig genom sina bulvaner, lade sig till sängs med en fransk roman för att kunna låtsas fullständigt oskyldig, om något skulle inträffa” (Stalin sid 270). Det citatet får tala för sig självt. Det är på sådant material som ”Gnistan” bygger sin framställning.

Gnistanartikeln en avskrift av Dmitrievsky!

Vi roade oss med att läsa ”Gnistan” och Dmitrievsky parallellt, och det visade sig att det närmast var en direkt avskrift. Vi skall belysa detta med ett par citatsammanställningar:

Dmitrievsky:

”Man betjänade sig flitigt av Krupskaja och inpräntade i denna enkla kvinna, att hon måste underrätta Lenin om sakernas läge, då Stalin i annat fall skulle tillgripa hela makten.”... ”Krupskaja ringde till Stalin, fordrade informationer och förklaringar 'för Iljitj'. Den bryske Stalin upprördes över detta småaktiga och grälsjuka förmyndarskap, som han trodde hade tillkommit på Krupskajas eget initiativ, uppträdde ibland ytterst oförsynt mot henne och lämnade hennes förfrågningar obesvarade.” (sid 269)

Gnistan:

”De betjänade sig också flitigt av Krupskaja, Lenins hustru, och inpräntade i henne att hon ständigt måste underrätta Lenin om sakernas läge då Stalin annars skulle kunna tillgripa hela makten och splittra partiet. Hon ringde därför outhärligt till Stalin och fordrade information och förklaringar för Lenin. Stalin upprördes över detta småaktiga förmyndarskap, som han trodde tillkommit på Krupskajas eget initiativ; uppträdde ibland oförsynt mot henne och lämnade ibland hennes förfrågningar obesvarade ...”

Dmitrievsky:

”Några dagar efter det andra slaganfallet, som fullständigt bröt ned Lenin, insjuknade också Stalin och reste till landet för att vila. Trotskijs grupp beslöt att begagna detta tillfälle för att ta ett avgörande steg. Den utnyttjade Stalins repressalier mot de georgiska kommunisterna – separatisterna – ... Dessa voro Trotskijs vänner och anhängare... Man framställde saken för Lenin, som om Stalin handlat egenmäktigt, splittrat partiet och bedragit honom genom lögnaktiga informationer. Lenins krafter voro nästan uttömda. Han blev oerhört uppretad. På samma gång visade man honom några dokument, av vilka det framgick att Stalin förberedde den förestående kongressen efter eget gottfinnande och starkt protegerade sina anhängare. (sid 269-270)

Gnistan:

”Stalins åtgärder mot de georgiska separatisterna, vilka var Trotskijs vänner och anhängare, gav Trotskijsgruppen den chans de väntat på. Saken framställdes för Lenin ... som om Stalin handlat egenmäktigt, splittrat partiet och bedragit honom med lögnaktig information. Lenin erhöll några ”dokument” av vilka det framgick att Stalin skulle förbereda den förestående kongressen enligt eget gottfinnande och starkt favorisera marxist-leninisterna.” ... ”Hans (Lenins) krafter var vid det laget nästan uttömda, han blev allvarligt bekymrad. ...”Under tiden kom Stalin från en sjukledighet som Trotskijsgruppen utnyttjat för sitt intrigmakeri.”

Gnistan vänder upp och ned på Dmitrievskys kronologi, men annars är det en nästan ordagrann avskrift. Dmitrievsky tycks ha gjort ett djupt intryck i ”marxist-leninistiska” dvs. stalinist-maoistiska kretsar. På en punkt skiljer man sig dock: det är i beskrivningen av de olika fraktionerna. Här talar Gnistan om Trotskijsgruppen som ”vänsteropportunist”. Dmitrievsky är mer precis, han talar ur skägget: ”Så småningom skapades Trotskijs fraktion. Medlemmarna i denna fraktion kan man endast karakterisera som rena marxister av västeuropeisk läggning, rena internationalister och antinationalister, vilka en tid anslutit sig till Lenins parti.” (sid 256) Och detta menar Dmitrievsky som klander. Ty han hatar marxister, särskilt av ”västeuropeisk läggning”. Han älskar däremot Stalin, ty denne är en ”äkta ryss”, en som förstår det ryska folkets verkliga behov. Och vilka är dessa behov enligt Dmitrievsky? Den frågan kan lämpligen besvaras med en presentation av vem denne Gnistans favorithistoriker verkligen är.

Dmitrievsky var fascist!

Vem är då Dmitrievsky? Han svarar själv i sin bok ”Rysslands öde” (1930):

”Jag var narodnik, ”försvarsvän” och nationalist. I början uppträdde jag aktivt mot bolsjevikerna. De som känt mig då komma troligtvis inte att förneka detta. Därför talar också fakta. Strax efter oktoberrevolutionen arresterades jag och inspärrades i Smolnij. Då jag frigavs reste jag genast till Sydryssland. I Petersburg tycktes mig kampen då hopplös. I Sydryssland skapades den antibolsjevikiska armén. Jag var ung, tänkte rätlinjigt: antingen – eller” (sid 32)

D. gick således med i inbördeskriget på de vitas sida, och senare var han verksam i det reaktionära ”Förbundet för Rysslands pånyttfödelse.” Men strax därefter – 1918 – bytte han till sina vänners förvåning sida. Han berättar själv: ”Vad slet mig bort från mina forna vänner i den stund, då bolsjevikerna ännu inte triumferade utan hade de största svårigheter att kämpa emot och det motsatta läget, vilket jag lämnade, inregistrerade betydande framgångar? Förundras inte – det var samma nationalism.” (ibid sid 33)

I november 1918 gick D. in i partiet. I Lenin såg han inte bara en revolutionär, utan "även en nationell hjälte" (ibid sid 31). D. ägnar inte någon möda åt att studera marxism och andra konstiga läror, och det behöver han inte heller. Efter några år upptäcker han att han kan segla i medvind ändå. "Och ju noggrannare vi granskade den nya regimen, desto klarare stod det för oss att den undergick en revolution, att den internationella kommunismen så småningom omskapades till en säregen rysk lära." (ibid sid 35). D. börjar ta del i denna revolution. Han hyser bara förakt för Trotskij, som representerar den gamla kommunismen. Istället tyr han till Stalin. Efter att en tid ha varit sovjetisk diplomat går han omkring 1930 i landsflykt, och skriver 1931 en biografi över Stalin. Men trots att han lämnat Sovjet hyser han fortfarande djup beundran för Stalin, den "äkte ryssen". D. fortsatta utveckling är betecknande: Han blir nazist. 1933 skriver han en biografi över Hitler, lika beundrande i tonen som den över Stalin. Den gavs ut i Sverige på Svea Rikes förlag, mildt sagt "känt för sin reaktionära utgivningspolitik". Det är nämligen nazistpartiets förlag. Samma förlag ger två år senare (1935) ut D.:s nästa bok: "Människor och gärningar", en essäsamling. Vi saxar några rubriker: "Från Trotskys barndomsår", "Den judiska imperialismens politiska fel", "Om anti-semitismen", "Till den judiska imperialismens psykologi". Rysk nationalist, kontrarevolutionär, stalinist, nazist och antisemit: det är en märklig karriär, denne man gjort. Och honom ställer Gnistan före "antikommunistiska" historiker som Isaac Deutscher (!!!) Är man inte inne på farliga vägar?

Vad gällde Lenins "sista strid"?

Gnistans grundsats är att Lenins "sista strid" gällde partiets enhet. Detta varierar med en nästan tröttande entonighet överallt i artikeln. Vi finner den formuleringen väl mystifierande. Lenins sista strid gällde, då som alltid, utformandet av en riktig politik, en politik som kunde övervinna sovjetstatens motsättningar och säkra dess bestånd och världsrevolutionens utbredning. Det är med detta kriterium som Lenin under sin sista tid granskar Stalins politik. Och han finner att den inte håller måttet.

Vi kan inte här ge den fullständiga beskrivningen av denna oerhört viktiga epok i Sovjets utveckling: för detta skulle det krävas en hel volym. Vi skall ta ut några element ur striden, vilka belyser dess allmänna inriktning. Vi får nöja oss med att ta upp frågan om nationalitetspolitiken (särskilt i Georgien) och byråkratin.

Den georgiska frågan

Georgien, som styrdes av en mensjevnikisk regering, erövrades 1921 genom en samordnad aktion från Röda armén och de georgiska bolsjeviker. Men det uppstod snart en konflikt mellan tendenserna till sammanslagning av Georgien med Ryssland och kraven på nationell självbestämmanderätt. Konflikten mildrades inte precis av de otaktiska åtgärder som Ordjonikidze och Stalin vidtog. En kommitté tillsattes, vilken leddes av Stalin (som var folkskommisarie i nationalitetsfrågor) och som skulle söka finna en lösning.

Stalin utarbetade ett projekt som skulle ge de icke-ryska områdena status som "autonoma republiker" inom Sovjetstaten. (1) Förslaget väckte ingen större entusiasm, minst av allt i Georgien, där den mottogs direkt negativt. Men de georgiska kommunisternas opposition negligerades totalt av Ordjonikidze och Stalin, som istället sökte tvinga igenom förslaget via den byråkratiska apparaten. Utan att ens låta förslaget diskuteras, förklarade Stalin för de georgiska kommunisterna att detta hade bindande kraft.

I slutet av september 1922 fick Lenin se handlingarna i den georgiska frågan (av Stalin). Han reagerade omedelbart. "Stalin har en smula för bråttom" skrev han sarkastiskt till Kamenev den 26/9. Och han fortsätter med att berätta att Stalin tvingats göra en eftergift: ordet "anslutning" i första paragrafen har ersatts med "union med". Lenin fortsätter: "Jag hoppas att innebörden i denna eftergift är klar: vi erkänner lika rättigheter för Ukrainas socialistiska sovjetrepublik och

ingår på lika villkor med den i en ny Union, en ny Federation, nämligen 'Unionen av Europas och Asiens sovjetrepubliker'." (2)

Lenin föreslår en rad andra principiella förändringar i Stalins förslag. Han anser att detta förslag inte ger uttryck för jämlikheten mellan staterna, utan tvärtom kan innebära ett förtryck av de icke-ryska nationaliteterna.

Stalin blir mycket irriterad över Lenins inblandning. Han ignorerar först Lenins förslag och när han till slut delger det till de andra medlemmarna i politbyrån, säger han hånfullt att Lenin har en "aning för bråttom" och att han är "nationalliberalist" (!) och därigenom uppmuntrar den "separatistiska" verksamheten.(3)

Några veckor senare (6/10) sänder Lenin ett nytt brev till Kamenev. Han säger där: "Jag förklarar krig, inte ett litet krig, utan ett krig på liv och död mot den storryska chauvinismen. Så snart jag blivit av med min onda tand, kommer jag att slita denna chauvinism i stycken med alla mina friska tänder." (cit. efter Lewin, s.65)

Stalin tvingas ge vika och acceptera Lenins förslag. En ny kommission tillsätts. Därmed tror Lenin att frågan är löst, och han ställer sig mycket kritisk mot georgiernas fortsatta klagomål. Han litar för tillfället på Stalins och Ordjonikidzes redogörelser.

Men i nov. 1922 börjar Lenin bli skeptisk mot Stalins politik. Han får nya informationer om att Ordjonikidze använt hot mot kommunisterna i Georgien, och att de centrala organen uppträder på ett allmänt chauvinistiskt sätt. Han sänder sin medarbetare Rykov till Georgien för en undersökning av förhållandena på platsen. Denne återkommer i december, och avlämnar en rapport som ytterligare ökar Lenins misstänksamhet mot Stalin. När Lenin skriver sitt första "brev till kongressen" (23 dec. 1922) är han ännu inte klar över frågan. Han uttrycker misstänksamhet mot Stalin, men inte mer: "Efter att ha blivit generalsekreterare har kamrat Stalin i sin hand koncentrerat en gränslös makt, och jag är inte säker på att han alltid kommer att kunna tillräckligt varsamt bruka denna makt." (15)

Men den 4 jan. 1923 skriver han ett tillägg: "Stalin är alltför grov och denna brist, som är fullt tolerabel i vår mitt och i relationerna mellan oss kommunister, kan inte tolereras hos en generalsekreterare." Därefter föreslår Lenin att Stalin avsätts (21).

Gnistan drar av detta slutsatsen att Lenin blivit arg för att Stalin förolämpat Krupskaja. Det är verkligen att reducera Lenins politiska tänkande till en psykologisk nivå! Och det strider dessutom mot texten. Det står ju uttryckligen att Stalins fel är uthärdliga "mellan oss kommunister". Eller menar Gnistan att Krupskaja inte var kommunist?

Orsaken till Lenins omkastning (eller snarare: skärpning) är det faktum att han fått klarhet i den georgiska frågan. De sista dagarna i december gör han anteckningar om nationalitetsfrågan. (19) Han har kommit underfund med att Stalins politik i nationalitetsfrågan innebär ett återupplivande av den gamla ryska chauvinismen. Och Lenin fruktar denna. Den är ett hot mot själva sovjetstatens existens, och för dess förtroende bland de revolutionära krafterna i världen. "Det råder inget tvivel om att det obetydliga procenttalet sovjetiska och sovjetiserade arbetare kommer att drunkna i detta hav av chauvinistiskt storryskt avskum som en fluga i mjölken." Och han fortsätter: "Jag tror att Stalins jäktande och hans administreringsmani här har spelat en ödesdiger roll och likaså hans förbittring mot den ökända 'socialnationalismen'".

Detta leder Lenin till den viktiga frågan om "hur internationalismen skall uppfattas". Och här ger han Stalin – och Gnistan – en lektion i proletär internationalism: "Man måste skilja mellan nationalismen hos en förtrycknation och nationalismen hos en förtryckt nation, nationalismen hos en stor nation och nationalismen hos en liten nation" – "Den som inte förstått detta, han har inte förstått den verkliga proletära inställningen till nationalitetsfrågan, han har i grund och botten stannat kvar på den småborgerliga ståndpunkten och kan därför inte undgå att ideligen

glida ned till den borgerliga ståndpunkten.” – ”Det politiska ansvaret för hela denna sant storryska nationalistiska kampanj bör givetvis läggas på Stalin och Dzerzjinskij.”

Det är sannerligen klart språk! Försök bortförklara detta, Gnistan!

Lenin begär att få handlingarna i frågan från Stalin och Ordjonikidze. Dessa försinkas, och Stalin finner det onödigt att delge Lenin information i ”löpande ärenden.” ”Nationalitetsfrågan skulle alltså vara en löpande angelägenhet!” kommenterar Lenin spydigt. Han tillsätter en egen kommission för undersökning och låter också sprida följande meddelande: ”Direktiv från Vladimir Iljitj: gör inför Stoltz en anspelning på att han (V.I.) är på den svages sida. Låt förstå hos någon av de förorättade att han tar deras parti.” (citerat efter Lewin, s.103)

Därmed hade Lenin definitivt valt sida. Han anser georgierna vara förorättade, och som alltid står han på de svages sida. Lenin beslutar utarbeta ett memorandum till den förestående kongressen. Han känner att krafterna sviktat och vet inte om han är i stånd att närvara vid kongressen. Han vänder sig till Trotskij: ”Jag ber Er enträget att åta Er försvaret av den georgiska affären i Partiets centralkommitté. Denna affär är just nu utsatt för Stalins och Dzerzjinskij ”förföljelse” och jag kan inte lita på deras opartiskhet - det är snarare tvärtom. Om Ni samtycker till att åta Er försvaret kommer jag att känna mig lugn...” Dagen därpå sänder han ett meddelande till Stalin och bryter alla personliga förbindelser med denne. [här har KÅA misstagit sig en smula, se följande not] (30)

Samma dag sänder han ett meddelande till de georgiska kommunisterna: ”Jag är med Er av hela mitt hjärta. Då jag fått avsmak för Ordjonikidzes ohyfsade sätt och Stalins och Dzerzjinskij överseende med detta, förbereder jag nu anteckningar och ett tal för Er.” (28)

”Vladimir Iljitj förbereder en bomb mot Stalin” förklarar Lenins sekreterare Gliasser för Trotskij. Men bomben briserar aldrig. Dagen efter drabbas Lenin av ett svårt anfall, han förlorar för alltid talförmågan.

Lenins kritik av Stalins och hans anhängares politik i Georgien är utomordentligt klagörande. Den visar hur Stalin var böjd för att tillgripa administrativa påtryckningsmedel för att lösa en politisk konflikt. Istället för att arbeta efter marxistiska principer var Stalin endast intresserad av att sätta sig på den byråkratiska apparaten och trycka ned de klagande. Utan att blinka ger Gnistan Stalin rätt i denna fråga och talar föraktfullt om de ”georgiska separatisterna”. Kan inte Gnistan lära sig skilja mellan ”de förtryckande folkens nationalism och de förtrycktas nationalism”? Det var de storryska dragen i Stalins politik som gjorde Dmitrievsky så hänförd. Men varför tänder Gnistan på denna nationalism?

Byråkratin

Den georgiska frågan är en del i en större fråga, den om den framväxande byråkratin i Sovjetunionen. I sina anteckningar hade Lenin just klagat över Stalins byråkratiska tillvägagångssätt, och talat om hur oerhört farlig denna var. I början av december inbjuds Trotskij till ett samtal med Lenin. Denne föreslår att de bildar ”ett block mot byråkratin”. Trotskij samtycker, och förklarar att man måste börja med att bekämpa byråkratin inom partiet. Lenin börjar skaffa informationer om detta. Stalin blir orolig. Lenins sekreterare Fotieva antecknar 30 jan. 1922 i ”Dagboken”: ”Stalin frågade om jag inte berättar för mycket för Vladimir Iljitj. Hur kan han veta vad som händer? Hans artikel om Arbetar- och Bondeinspektionen visar t.ex. att han känner till vissa omständigheter.”

Stalins klagomål gällde här artikeln ”Hur vi bör reorganisera Arbetar- och Bondeinspektionen” (24), vilken sedan följdes av ”Hellre mindre men bättre” – en av Lenins intressantaste artiklar. (25).

Arbets- och bondeinspektionen (Rabkrin) var en skapelse av Lenin, som via den hoppats att kunna hålla byråkratin inom förnuftiga gränser. Tanken var att denna kommission som bestod av arbetare och bönder skulle övervaka byråkratin och se till att denna inte fick övermakt över partiet och staten. Rabkrin leddes av Stalin. Men resultatet blev det motsatta: Rabkrin blev en verklig härd för byråkratin. Den bestod snart av 12 000 tjänstemän, varav få var verkliga arbetare och bönder. Istället åts denna byråkratin kontrollkommission upp av den framväxande byråkratin.

I ”Hellre mindre men bättre” angriper Lenin denna utveckling och därigenom indirekt även Stalin. Artikeln utgör ett utomordentligt kraftigt angrepp och de utpekade kände också faran. När Lenin sände artikeln till ”Pravda” för publicering (10 febr.) sökte man därför neutralisera den byråkratiskt. Först sökte man fördröja dess publicering, sedan föreslog man att den skulle tryckas i ett särskilt nummer av ”Pravda”, vilket skulle visas för Lenin; därefter skulle artikeln lyftas ur tidningen och denna distribueras! Denna fullständigt vansinniga plan genomfördes dock aldrig på grund av Trotskij, Zinovjovs och Kamenevs motstånd. Den 4 mars – nästan en månad försenat – publicerades artikeln i ”Pravda”.

I artikeln gör Lenin till en början upp räkningen med de som ”har en smula för bråttom” angriper i förbifarten de som ”orerar om proletär kultur” (något för PA att tänka på). Han föreslår en administrativ omorganisation, som kan säkra den proletära regimens existens. ”Vi står sålunda inför frågan: skall vi med våra mindre och mycket små bondejordbruk, med det förödelsens tillstånd, som råder hos oss, kunna hålla ut tills de västeuropeiska kapitalistiska länderna slutfört sin utveckling till socialism?” ”Vi måste hålla ut” Det är Lenins stridsrop. Den tanken är raka motsatsen till Stalins ”socialism i ett land.”

Lenins sista strid gällde inte bara Stalin, och minst av allt Stalin som individ. Den gällde kampen mot byråkratin och den storryska nationalismen, och här kom Stalin in som den personifierade gestalten för dessa egenskaper. Det är krafter Lenin bekämpar på sin sjukbädd. Det är dessa krafter Vänsteroppositionen bekämpar 1923-27. Sedan dess har stalinismen bemäktigat sig Sovjet totalt, infört en fruktansvärd byråkratisk struktur, och framtvingat ett stillestånd i den revolutionära kampen. Marxismen, den vetenskapliga socialismen, har i Stalinisternas händer förvanskats till en sliskig, fnaskig religion, tom på innehåll och kraft. Vår kamp gäller: mot imperialismen och för socialismen och för den proletära demokratin, mot dogmatismen och för den revolutionära marxismen, den vetenskapliga socialismen.

Dokumentinsamling

Vi har, som nämns i texten, endast kunnat ge en kart skiss av händelseförloppet under Lenins sista levnadsår, och om den oerhört viktiga kamp som då inleddes. För att underlätta läsarens fortsatta inträngande i denna tids historia, har vi sammanställt en förteckning över var man finner de dokument det gäller. Listan kan inte göra anspråk på att vara fullständig, men vi tror att vi fått med det mesta. Vad som främst saknas här, är den ”Dagbok” Lewin ofta hänvisar till. Denna finns, såvitt vi vet, inte på svenska. Läsaren hänvisas till ”Cahiers du monde russe et soviétique” nr VII-2, april-juni 1967. Vi skall senare försöka presentera en översättning av detta uppenbart mycket intressanta dokument för våra läsare.

De hänvisningar som görs till Trotskij gäller dennes ”Det verkliga läget i Ryssland” (1929), som innehåller de dokument Trotskij hade kännedom om, och dessutom en bra redogörelse för hela denna strid mellan Vänsteroppositionen och den stalinistiska byråkratin.

Den som vill studera dessa frågor hänvisas dessutom till Deutschers biografier över Stalin och Trotskij, samt naturligtvis Lewins bok.

1922

- (1) sept Stalins s.k. autonomiseringsprojekt. Lewin, s. 149-150
- (2) 26/9 Lenins anmärkningar till Stalins projekt och hans förslag till SSSR:s bildande. (Brev till Kamenev). Lewin, s. 151-153. Trotskij, s. 206-07. Även i Lenin, *Valda verk* i 3 band, bd 3, sid. 627-8 (*MF anm*)
- (3) Stalins svar på Lenins förslag. Trotskij, s. 207-08.
- (4) 6/10 Förslag underställt Centralkommittén den 6 oktober 1922 sammanställt av Stalin i betraktande av Lenins ändringsförslag. Lewin, s.154-155.
- (5) Brev från Lenin angående utrikeshandeln.
- (6) Stalins åsikt on Lenins brev av den 13/10
- (7) 13/11 Lenin: Fem års rysk revolution och världsrevolutionens perspektiv. Tal vid Kominterns fjärde kongress. *Valda verk* II:2, s. 727-744.
- (8) 4/12 Lenin: Notiser till frågan om uppgifterna för vår delegation i Haag. *Valda verk* II:2, s.745-749.
- (9) 12/12 Brev från Lenin till Frumkin o.a. om monopolet över utrikeshandeln. Trotskij, s. 199-200.
- (10) 12/12 Brev från Lenin till Trotskij om utrikeshandelsmonopolet. Trotskij, s. 200-201
- (11) 15/12 Brev från Lenin till Trotskij. Trotskij, s. 201–202.
- (12) 21/12 Brev från Lenin till Trotskij, Trotskijs. 202–03.
- (13) 23/12 Brev från Krupskaja till Kamenev rörande Stalins uppförande gentemot henne. Lewin, s. 157.
- (14) 24/12 Politbyrån tillåter Lenin att diktera. Lewin, s. 158
- (15) 23-26/12 Lenin: Brev till kongressen. *Valda verk* II:2 s.750–756.
- (16) 27(28)/12 Arbetsplan dikterad av Lenin. Lewin, s. 159
- (17) 27-29/12 Lenin: Om att tillerkänna statsplanekommisionen lagstiftande funktioner. *Valda verk* II:2 s.757–762.
- (18) 29/12 Lenin: Till avsnittet om utökning av Centralkommitténs medlemsantal. *Valda verk* II:2, s. 763–C4.
- (19) 30-31/12 Lenin: Till frågan om nationaliteterna eller om ”autonomiseringen”. *Valda verk* II:2, s.763–772

1923

- (20) 2/1 Lenin: Dagboksblad. *Valda verk* II:2 s. 773–779.
- (21) 4/1 Lenin: Tillägg till. brevet av den 24/12 1922. *Valda verk* II: 2, s.753–34.
- (22) 4/1-6/1 Lenin: Om Kooperationen. *Valda verk* II:2 s.780–89.
- (23) 16-17/1 Lenin: Om vår revolution. *Valda verk* II: 2, s.790–94.
- (24) 23/1 Lenin: Hur vi bör reorganisera Arbetar- och bondekommissionen. *Valda verk* II:2, s. 795–801.
- (25) 10/2 Lenin: Hellre mindre men bättre. *Valda verk* II:2, s.801–21. Lewin s. 162–80.
- (26) 5/3 Brev från Lenin till Trotskij om den georgiska frågan. Trotskij s. 210.
- (27) 5/3 Meddelande från M. Volodtjiva till Trotskij, Trotskij, s.210.
- (28) 6/3 Brev från Lenin till Mdivani m. fl. Trotskij, s. 211.
- (29) 16/3 Brev från L. Fotieva till Kamenev. Trotskij, s.211–12.
- (30) 5/3 Brev från Lenin till Stalin. Trotskij s. 218. [KÅA:s version är inte riktigt korrekt, Lenin bröt inte förbindelsen, utan *hotade* göra det. Lenin skrev: ” ... Därför ber jag Er överväga om Ni är beredd att ta tillbaka det sagda och be om ursäkt, eller om Ni föredrar att bryta våra förbindelser.” *MF anm*]
- (31) 16/4. Brev från Fotieva till Kamenev om Trotskijs försvar av georgierna. Lewin s. 160–161

Bilagor

Gnistan 10/69: SANNINGEN OM LENINS "TESTAMENTE"

På KFML:s sympatisörcirklar frågar kamrater ofta vem Trotskij var och vilken politik han stod för. Även förhållandet mellan Lenin och Stalin, de historiska erfarenheterna av proletariatets diktatur i Sovjet och kamrat Stalins roll under denna period är frågor som många vill diskutera i anslutning till frågan om Trotskij.

Inga åsikter, inte ens de oriktiga, faller från skyarna utan uppstår i vår samhälleliga verksamhet, bl a i kampen mellan klasserna. Därför är det ingen tillfällighet att dessa frågor så ofta tas upp just nu. Det är lika lite en tillfällighet som att den trotskijstiska rörelsen alltid haft sitt centrum i världsreaktionens bastion USA och alltid varit ovanligt penningstark; att den trotskijstiska rörelsen i Frankrike var den enda "revolutionära" riktning som inte förbjöds efter Majrevolten; att en ökad kvasiradikal, René Coeckelberghs, kommer hit från trotskijster-nas europeiska centrum i Bryssel med 100.000:- på fickan för att i Sverige, på svenska, utge böcker av Trotskij och andra trotskijster; att en påkostad trotskijstisk tidskrift (Fjärde Internationalen) kommer ut lagom till 1 maj; att Ord&Bild plötsligt börjar publicera artiklar av och om Trotskij och andra trotskijster; att Aftonbladet i sina recensioner höjer Partisanförlagets trotskijutgåvor till skyarna; att VUF börjar orientera sig åt trotskijsmen; att Dagens Nyheter och Aftonbladet i artikel efter artikel går till häftiga angrepp på proletariatets diktatur i Sovjet och kamrat Stalin utifrån en trotskijstisk ståndpunkt.

Vi ska inte nöja oss med den självklara slutsatsen av dessa fakta utan ta upp frågan konkret och till att börja med i anslutning till en nyligen utkommen bok av Moshé Lewin: *Lenins sista strid*, som behandlar förhållandet mellan Lenin, Stalin och Trotskij under Lenins sista år.

Moshé Lewin bjuder bara på gammal skåpmat

Lewin har, sedan han lämnade Sovjet, varit verksam vid flera kända antikommunistiska forskningscentra: det av CIA ledda Ryska Institutet vid Columbia-universitetet i USA, där även Herbert Marcuse arbetat, Centrum för rysk och östeuropeisk forskning vid Birmingham-universitetet i England osv. Boken, som ursprungligen skrevs på franska, har förvånansvärt snabbt översatts till andra språk: till engelska 1968 och på våren 1969 till svenska; utgiven i pocket hos GEBERS (känt för sin reaktionära utgivningspolitik).

Lewin vill göra gällande att boken bygger på i huvudsak tidigare ej publicerat material. Det är inte sant. Allt väsentligt har tidigare funnits att tillgå såväl i de kapitalistiska länderna som Sovjetunionen (se t ex den i Sovjet på 30-talet utgivna och till svenska översatta Stalinbiografien av Dmitrievsky). Inte heller är Lewins version av händelserna ny. Den har till förbannelse ältats av trotskijsterna sedan mitten på 20-talet, vilket inte gjort den mindre lögnaktig. Lewin tuggar bara om vad alla professionella antikommunistiska historiker (exempelvis Louis Fischer, Robert Payne, Isaac Deutscher, Isaac Don Lewin, E H Carr m fl) alltid sagt, att Lenins "sista strid" var en strid mot Stalin.

Vad gällde Lenins sista strid?

Men Lenins "sista strid" var en strid för partiets enhet. Genom sin sjukdom (åderförkalkning), var Lenin dåligt rustad för denna kamp. Sedan hösten 1921 plågades han av svår huvudvärk och

tillståndet försämrades obevekligen. Allt oftare tvingades han ut på landet för att vila. Som medlem av partiets båda ledande organ, politbyrå och organisationsbyrå, var Stalin vid dessa tillfällen självskrivet ansvarig ledare. På partiets 11:e kongress, i slutet av mars 1922, valdes Stalin, på Lenins förslag, till generalsekreterare i Centralkommittén. Härigenom utsågs han till Lenins efterträdare. Lenin drabbades av en första hjärnblödning strax efter kongressen. En svår tid följde under vilken han förde en hård kamp mot sin sjukdom och för att kunna ta del i det politiska arbetet.

De organisatoriska uppgifter som partiet och staten stod inför vid inbördes- och interventionskrigets slut 1921 var oerhörda. Det jäste alltjämt bland bönderna. Ekonomin var ett enda kaos. Och arbetarklassen, revolutionens förtrupp, hade förlorat många av sina bästa medlemmar i kriget, varför betydelsen av ett starkt och enat parti var särskilt stor just då.

Tre stridande grupper fanns inom partiet

Men inom partiet kämpade tre mer eller mindre välavgränsade grupperingar: en marxist-leninistisk under Lenin och Stalin, vars kärna bestod av de som tillhört bolsjevikpartiet före revolutionsåret; en ”vänster”-opportunistisk kring Trotskij, vars kärna bestod av ”mensjrajonts”-gruppen, som han bildade 1913 och tillsammans med vilken han fick inträde i partiet vid dess sjätte kongress på sommaren 1917, och en högeropportunistisk under Sinovjevs och Kamenjevs ledning.

Redan i april 1921 förbjöds, på Lenins uttryckliga begäran, bildandet av fraktioner inom partiet och Centralkommittén erhöll rätt att ur partiet utesluta medlemmar som gjort sig skyldiga till fraktionsverksamhet.

Genom sin enastående duglighet och i hela partiet erkända auktoritet kunde Lenin, då han ännu var frisk, hålla samman partiet kring en marxist-leninistisk linje trots oenigheten i många enskilda frågor. Lenin hade föreslagit Stalin till sin efterträdare när Stalin stod för en marxist-leninistisk linje och dessutom besatt en stor organisatorisk förmåga. Men han var ännu inte säker på om Stalins hade den auktoritet och det inflytande inom partiet som krävdes för att hålla det samman mot Trotskijgruppens och Sinovjev-Kamenevgruppens splittringsverksamhet.

Trotskijsternas intriger mot Stalin gällde partiet

Lenin var efter insjuknandet, av sina läkare, förbjuden att arbeta mer än ett par timmar per dag i genomsnitt. Han hade därför små möjligheter att få en riktig bild av läget i partiet och staten. Detta utnyttjade Trotskijgruppen i sina intriger för att få bort Stalin som generalsekreterare.

Stalins åtgärder mot de georgiska separatisterna, vilka var Trotskijs vänner och anhängare, gav Trotskijgruppen den chans de väntat på. Saken framställdes för Lenin (dock inte av Trotskij själv, som hela tiden höll sig i kulisserna, utan av Lenins sekreterare vilka var sympatisörer till Trotskij) som om Stalin handlat egenmäktigt, splittrat partiet och bedragit honom med lögnaktig information.

Lenin erhöll några ”dokument” av vilka det framgick att Stalin skulle förbereda den förestående kongressen enligt eget gottfinnande och starkt favorisera marxistleninisterna. De betjänade sig också flitigt av Krupskaja, Lenins hustru, och inpräntade i henne att hon ständigt måste underätta Lenin om sakernas läge då Stalin annars skulle tillgripa hela makten och splittra partiet. Hon ringde därför oupphörligt till Stalin och fordrade information och förklaringar för Lenin. Stalin upprördes över detta småaktiga förmyndarskap, som han trodde tillkommit på Krupskajas eget initiativ; uppträdde ibland oförsynt mot henne och lämnade ibland hennes förfrågningar obesvarade (därför Lenins kritik mot Stalin för dennes bryskhet och bristande tålmod i Brev till kongressen; mer om det nedan).

Lenins brev till partikongressen

Lenin, som tycks ha trott på den information han erhöll, fruktade en förestående splittring av partiet och staten. Hans krafter var vid det laget nästan uttömda, han blev allvarligt bekymrad. Det hela resulterade i att han dikterade ett Brev till kongressen där han den att överväga frågan om en ny generalsekreterare. Kort efteråt fick Lenin en ny hjärnblödning, som betydde slutet på hans politiskt verksamma liv.

Under tiden kom Stalin från en sjukledighet som Trotskijgruppen utnyttjat för sitt intrigmakeri. Historien rullades upp och Stalin hotade med att dra upp den inför den kommande kongressen. Då retirerade intrigörerna på alla fronter. Alla brev som Lenin skrivit, med utgångspunkt från de falska beskyllningarna mot Stalin återlämnades utom det som behandlade nyval av generalsekreterare. Stalin begärde att detta skulle läsas upp för kongressen vilken sedan skulle ta ställning till frågan. Vid de två följande kongresserna ställde Stalin sin plats till förfogande, men kongressen återvalde honom. Även Trotskij röstade för honom.

Moshé Lewin citerar falskt

Lenins Brev till kongressen (det som borgarna brukar kalla Lenins testamente) har alltid varit trotskijsternas favoritvapen. Men Lewin nöjer sig, i den ovannämnda boken, inte bara med att, som dessa herrar brukar, placera in det i ett totalt felaktigt sammanhang, utan citerar dessutom falskt ur det. Enligt Lewin skulle Lenin skrivit: ”Därför föreslår jag kamraterna att *finna* (vår kurs) ett sätt att förflytta Stalin från denna post och istället tillsätta någon annan man, som i alla avseenden skiljer sig från Stalin (vår kurs) – nämligen mer tålig, mer lojal, mer hövlig.” Men i Lenins brev står det helt annorlunda: ”Därför föreslår jag kamraterna att *överväga* (vår kurs) ett sätt att förflytta Stalin från denna post och till den utse en annan person, *som är överlägsen kamrat Stalin bara i ett avseende*, (vår kurs) nämligen att han är tolerantare . . .” (Lenin: Valda verk II-2 sid 754). Lenin skrev alltså inte att Stalin skulle avsättas utan att kongressen skulle *överväga* frågan. För det andra skulle kongressen, om den ansåg att Stalin borde förflyttas, till generalsekreterare välja, inte en person som i alla avseenden skilde sig från Stalin. Lenin betraktade nämligen Stalins politiska linje som riktig, som marxist-leninistisk, och om någon annan valdes skulle han skilja sig från Stalin *bara* genom att vara mer tolerant osv. Att Trotskij inte kunde komma ifråga var helt klart; i ett tidigare brev hade Lenin slagit fast att Trotskij inte var att betrakta som en bolsjevik, dvs marxist-leninist (Valda verk II-2 sid 753). Någon annan med Stalins politiska meriter kunde kongressen inte finna och han omvaldes med rekommendation att beakta Lenins kritik och bättra sig.

Varför tas trotskijsmen fram ur skräpkammaren?

Trotskijsmens intåg i vårt land beror inte på att den kan tjäna den svenska arbetarklassen i dess kamp för socialismen. Dess plötsliga uppdykande beror naturligtvis tvärtom på att reaktionärerna, de inhemska såväl som de internationellt verksamma, blivit skrämde av den marxist-leninistiska rörelsens stora framgångar i Sverige. Till sin förskräckelse har de sett hur VPK och dess ungdomsförbund VUF är fullständigt oförmögna att dämna upp den revolutionära vågen eller styra in den i en återvändsgränd, därför att de genom sin hårdnackade revisionistiska politik, gjort sig omöjliga i alla ärliga klasskampars ögon. Det behövs därför något ”nytt”, något som är ”vänster” till formen men lika ruttet revisionistiskt till innehållet. Den rollen spelar i dag trotskijsmen bättre än någon annan riktning. Men dessa försök kommer att misslyckas. I vårt land finns en stark och växande marxist-leninistisk rörelse med KFML i spetsen som har sina rötter, inte som trotskijsterna i Washington, i borgerliga tidningar och bokförlag, utan i den svenska arbetarklassen.

SÅ

Stormklockan 4/5 -70: KFml behandlar trotskismen

I sin behandling av trotskismen har KFml visat en betydande nonchalans.

Vi anser grundlighet vara en nödvändig del i arbetet med att avslöja alla former av revisionism och reformism. Utan grundlighet spelar vi folkets fiender i händerna trots att motivet att utveckla den revolutionära rörelsen är helt riktigt. Att KFml ännu inte efter ett halvår gjort självkritik på den nedan nämnda artikeln i Gnistan anser vi vara en allvarlig svaghet hos en revolutionär organisation.

Det gör det nödvändigt för oss att ta upp frågan. Inte för att visa oss ”duktiga” och inte för att beskylla KFml för att vara trotskistiskt, utan för att leda den revolutionära rörelsen framåt i kampen för ett kommunistiskt parti och den proletära revolutionen.

I Gnistan nr 10/69 gick KFml till offensiv mot trotskismen under rubriken ”Sanningen om Lenins testamente”.

Som marxist-leninister är vi naturligtvis överens med KFml om det viktiga i att bekämpa de trotskistiska avvikelserna.

Men då de trotskistiska avvikelserna är mycket farliga anser vi det viktigt med en grundlig analys och kritik av dessa. Gnistans redaktion har uppenbarligen inte förstått den stora fara trotskismen utgör för den kommunistiska rörelsen, vilket har resulterat i allvarliga fel i artikeln ”Sanningen om Lenins testamente”.

Artikeln var fylld av osanningar och felaktigheter. T.ex. att JCR (en fransk trotskistgrupp) inte förbjöds efter majrevolten, att VUF börjat orientera sig mot trotskismen, att fascisten Dmitrievskys stalinbiografi utgavs i Sovjetunionen på 30-talet.

Osanningar gynnar alltid motståndaren. I det här fallet kastade sig trotskisterna över skrivmaskinen och bemötte – självklart – lögnaktigheterna i en stencilerad bulletin: ”Revolutionär information”.

Dessutom – och än värre – kunde de påvisa att Gnistans skrivning var en nästan ordagrann avskrift ur fascisten Dmitrievskys Stalinbiografi (utgiven på Bonniers 1931).

Dmitrievsky: ”Stalin är staten”

När Gnistan använder D. som historiker undrar man om redaktionen verkligen delar hans syn på Sovjetunionen under 20-talet, med Stalin i ledningen:

”Ännu för några år sedan var hans namn blott känt av ett fåtal. Nu sitter han osynlig och otillgänglig som en sann österländsk despot bakom Kremles tjocka murar, och i sin näve håller han hundrasextio millioner människoliv och en sjättedel av världen.

Han är sannolikt den mäktigaste av alla nutida härskare. Det finns intet land där statsmakten är så obegränsad som i Stalins Ryssland. Staten är allt – folket intet. Och Stalin är staten.”

I D:s senare produktion ingick bl.a. en Hitlerbiografi utgiven på nazistförlaget ”Svea Rikes förlag”.

Det finns flera rimliga förklaringar till att Gnistan tar fascistisk historieskrivning i sin tjänst, SÅ (artikelförfattaren) har blivit lurad av en trotskist som ”hjälp” honom med artikeln.

SÅ är trotskistisk agent i KFml och motarbetar den marxist-leninistiska rörelsen genom att förse trotskisterna med ”ammunition”.

SÅ har ytterst bristfälliga kunskaper i marxismen-leninismen och läst Dmitrievsky utan att reagera mot felaktigheterna.

SÅ har haft mycket bråttom med artikeln, och har därför bara läst delar av stalinbiografin”.

Ingen av dessa punkter utgör något försvar för Gnistans redaktion. Även om MOTIVET att bekämpa trotskismen var bra, var RESULTATET dåligt. Artikeln blev snarare en hjälp åt än ett bevis mot, trotskismen.

Motivets och resultatets enhet

Motsättningen mellan motiv och resultat behandlar Mao på ett utmärkt sätt i ”Skrifter i urval”, sid 258:

”Jag har redan behandlat den dialektisk-materialistiska åsikten om motiv och resultat. Nu vill jag fråga: Är inte frågan om resultatet, en fråga om ståndpunkten?

En person som handlar uteslutande på grundval av sitt motiv och inte frågar efter vilket resultat hans handlande kommer att få, är lik en doktor som bara ordinerar mediciner och inte bryr sig om hur många av hans patienter som dör av dem. Eller ta ett politiskt parti som bara gör uttalanden men inte bryr sig om huruvida de blir genomförda.

Det kan med skäl frågas: Är detta en riktig ståndpunkt? Och är avsikten här god?

Misstag kan naturligtvis begås trots att resultatet övervägts på förhand. Men är avsikten god, när man fortsätter i samma gamla hjulspår sedan fakta visat att resultatet blir dåligt?

Då vi bedömer ett parti, eller en doktor, måste vi se till praktiken, till resultatet.

Detsamma gäller då vi bedömer en författare. En person med verkligt goda avsikter måste ta resultatet i betraktande, sammanfatta erfarenheten och studera metoderna eller, i skapande arbete, studera uttryckstekniken.

En person med verkligt goda avsikter måste med största uppriktighet kritisera bristerna och felen i sitt eget arbete och vara besluten att rätta dem. Det är just därför kommunisterna använder självkritikens metod. Detta allena är den rätta ståndpunkten, och endast under förloppet av dylikt allvarligt och ansvarigt praktiskt handlande är det möjligt att steg för steg komma till förståelse av vad den riktiga ståndpunkten är och steg för steg förskaffa sig ett gott grepp om den. Den som inte i praktiken rör sig i denna riktning, den som endast självbelåtet påstår att han ”förstår rätt bra”, han har i verkligheten inte begripit någonting.”

Endast sanningen tjänar arbetarklassen

Som kommunist måste man vara mycket noggrann med vad man säger, skriver och gör. En riktig proletär klasständpunkt innebär att i förväg noga överväga resultaten av sina handlingar, och efteråt använda sig av självkritikens metod.

Vår propaganda och agitation kan nå förtroende hos massorna endast om den präglas av sanningskärlek, klarhet och målmedvetenhet. Om inte den principen är ledstjärnan kommer den kommunistiska rörelsen att reduceras till en sekt, isolerad från de arbetande massorna.